

ГАРМОНІЗАЦІЯ СОЦІАЛЬНИХ ТА ЕКОНОМІЧНИХ СКЛАДОВИХ РОЗВИТКУ ІНФРАСТРУКТУРИ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД

©2023 **МОНАСТІРСЬКИЙ Г. Л., ВОЛОСЮК М. В.**УДК 330.341:332.142
JEL Classification: H73; O10; R58**Монастирський Г. Л., Волосяк М. В.**

Гармонізація соціальних та економічних складових розвитку інфраструктури територіальних громад

Метою статті є визначення складових інфраструктури територіальних громад, дослідження стану інфраструктури територіальних громад Миколаївського регіону в контексті стратегічного планування та надання рекомендацій щодо гармонізації соціальних та економічних складових розвитку інфраструктури територіальних громад. У статті здійснено огляд вітчизняної нормативно-правової бази щодо продовження розпочатих у 2014–2015 рр. реформ задля повоєнного відновлення України та європейської інтеграції. Розглянуто наукові підходи до визначення сутності «громадської інфраструктури», «місцевої інфраструктури» та надано характеристики їх складових. Визначено роль системи охорони здоров'я, освіти, житлово-комунального господарства та сфери культури у місцевому економічному розвитку. Досліджено територіальні громади Миколаївської області України в розрізі соціальних та економічних складових розвитку їхньої інфраструктури та його гармонізації із місцевим економічним розвитком, на основі чого з'ясовано, що лише у 23 % територіальних громад, які мають затверджену стратегію розвитку, реалізуються програми модернізації та розвитку системи освіти, системи охорони здоров'я, житлово-комунального господарства та культурного і духовного середовища. Надано рекомендації щодо узгодженості стратегічних напрямів розвитку територіальної громади та місцевих інфраструктурних підприємств. Задля залучення коштів у великі інфраструктурні проекти рекомендовано для органів місцевого самоврядування: 1) долучитися до процесу стратегічного планування, коригуючи існуючі напрацювання на повоєнне відновлення для якісного життєзабезпечення населення; 2) забезпечити реалізацію програм модернізації та розвитку системи освіти, системи охорони здоров'я, житлово-комунального господарства та культурного і духовного середовища; 3) враховувати у цих програмах як «жорстку», так і «м'яку» складові інфраструктурного проекту. Рекомендовано для інфраструктурних підприємств територіальних громад розробити власні стратегії розвитку з метою залучення додаткового фінансування на основі власних конкурентних переваг.

Ключові слова: громадська інфраструктура, забезпечення місцевого економічного розвитку, конкурентні переваги, стратегічні напрями.

DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-0712-2023-1-86-95>

Рис.: 2. **Табл.:** 1. **Бібл.:** 18.

Монастирський Григорій Леонардович – доктор економічних наук, професор, професор кафедри менеджменту, публічного управління та персоналу, Західноукраїнський національний університет (вул. Львівська, 11, Тернопіль, 46009, Україна)

E-mail: grymon@ukr.net

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-6694-1960>

Researcher ID: K-5438-2017

Scopus Author ID: 36069344600

Волосяк Марина Валеріївна – кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри менеджменту, Національний університет кораблебудування імені адмірала Макарова (просп. Героїв України, 9, Миколаїв, 54025, Україна)

E-mail: maryna.volosiuk@gmail.com

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-0612-6988>

Researcher ID: <https://www.webofscience.com/wos/author/record/M-7566-2018>

UDC 330.341:332.142
JEL Classification: H73; O10; R58

Monastyrskiy G. L., Volosiuk M. V. Harmonization of Social and Economic Components of the Development of the Infrastructure of Territorial Communities

The purpose of the article is to define the components of the infrastructure of territorial communities, to study the state of the infrastructure of territorial communities in the Mykolaiv region in the context of strategic planning, and to provide recommendations for harmonizing the social and economic components of the development of the infrastructure of territorial communities. The article reviews the national legal framework for continuing the reforms launched in 2014–2015 for the matters of post-war recovery of Ukraine and the European integration. The scientific approaches to defining the essence of «public infrastructure» and «local infrastructure» are considered and their components are characterized. The role of systems such as health care, education, housing and communal services, and culture, in local economic development is determined. The territorial communities of the Mykolaiv region of Ukraine are studied in terms of social and economic components of their infrastructure development and its harmonization with local economic development, on the basis of which it is found that only 23 % of territorial communities that have an approved development strategy implement programs for the modernization and development of the education system, health care system, housing and communal services, and cultural and spiritual environment. Recommendations are provided on the coherence of strategic directions for the development of the territorial community and local infrastructure enterprises. To raise funds for large infrastructure projects, it is recommended

that local governments: 1) join the strategic planning process, adjusting the existing developments for post-war recovery for the quality of life of the population; 2) ensure the implementation of programs for the modernization and development of the education system, health care system, housing and communal services, and cultural and spiritual environment; 3) take into account both the «hard» and «soft» components of the infrastructure project in these programs. It is recommended that infrastructure enterprises of territorial communities develop their own development strategies to attract additional funding based on their own competitive advantages.

Keywords: public infrastructure, ensuring the local economic development, competitive advantages, strategic directions.

Fig.: 2. **Tabl.:** 1. **Bibl.:** 18.

Monastyrskiy Grygorii L. – Doctor of Sciences (Economics), Professor, Professor of the Department of Management, Public Administration and Personnel, West Ukrainian National University (11 Lvivska Str., 46009, Ukraine)

E-mail: grymon@ukr.net

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-6694-1960>

Researcher ID: K-5438-2017

Scopus Author ID: 36069344600

Volosiuk Maryna V. – Candidate of Sciences (Economics), Associate Professor, Associate Professor of the Department of Management, Admiral Makarov National University of Shipbuilding (9 Heroiv Ukrainy Ave., Mykolayiv, 54025, Ukraine)

E-mail: maryna.volosiuk@gmail.com

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-0612-6988>

Researcher ID: <https://www.webofscience.com/wos/author/record/M-7566-2018>

Вступ. Інфраструктура відіграє важливу роль у соціальному й економічному житті територіальної громади. Потужна інфраструктура громади не лише покращує привабливість та естетичність території, але й впливає на соціальні зв'язки жителів громади, їхнє здоров'я, рівень освіти, показники якості життя, тобто безпосередньо на їх соціально-економічний статус. Проект Praxis [1] пропонує розглядати «громадську інфраструктуру, яку також називають антропогенним середовищем, як складну систему об'єктів, споруд та середовищ на території, які сприяють якості життя і загальній безпеці та здоров'ю громади» [1]. Інфраструктура, яка в Україні зазвичай утримується за рахунок державних субвенцій, за кордоном фінансується декількома способами, зокрема через державні податки, шляхом залучення приватних інвестицій та через публічно-приватне партнерство. Але і вітчизняні інфраструктурні підприємства мають бути готовими до нових умов власного функціонування, оскільки фінансування інфраструктурних проєктів у сучасному світі, як публічними, так і приватними інвесторами, буде виходити з урахуванням «справедливої інфраструктури», що забезпечує перспективи місцевого розвитку під час розробки та впровадження органами місцевого самоврядування стратегій розвитку, планів та програм, а також гарантує обслуговування усіх без винятку верств населення громади, включаючи внутрішньо переміщених осіб. Тому сьогодні постала нагальна проблема дослідити, наскільки гармонійним є розвиток інфраструктури, і як він співвідноситься з місцевим соціально-економічним розвитком.

Аналіз досліджень і постановка завдання. З кожним роком все більше зростає науковий інтерес до питань відновлення та розвитку інфраструктури територіальних громад. Особливо вагомим науковим дослідження проводяться вітчизняними науковцями в регіонах, що постраждали від військової агресії проти України, а саме І. Заблудською, Ю. Рогозян, О. Мельниковою, О. Кравченко та ін. Ми вва-

жаємо за необхідне звернути увагу на причини протиріч у розвитку інфраструктури територіальних громад, що є основою як економіки, так і підвищення якості життя населення, а також впливу на цей розвиток органів місцевого самоврядування.

Метою статті є визначення складових інфраструктури територіальних громад, дослідження стану інфраструктури територіальних громад Миколаївського регіону в контексті стратегічного планування та надання рекомендацій щодо гармонізації соціальних та економічних складових розвитку інфраструктури територіальних громад.

Результати дослідження. В умовах повномасштабної військової агресії проти України керівництво країни має чітке усвідомлення щодо неперервності та системності розпочатих у 2014–2015 рр. реформ: децентралізаційної та низки пов'язаних із нею секторальних реформ. Конкретні «принципи Лугано» [2] дали поштовх для розробки Плану відновлення України [3] та прийняття ряду нормативно-правових актів щодо повоєнного відновлення громад та територій, серед яких Закони України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо засад державної регіональної політики та політики відновлення регіонів і територій» [4] та «Про засади державної регіональної політики» в новій редакції [5], Програма з відновлення України Міністерства розвитку громад та територій України [6], Методичні рекомендації Кабінету Міністрів України щодо порядку розроблення, затвердження, реалізації, проведення моніторингу та оцінювання реалізації стратегій розвитку територіальних громад [7]. Ці й інші перетворення вкрай необхідні для забезпечення першочергових завдань уряду України на 2023 рік, одним з яких є «інтеграція України в ЄС та НАТО», в рамках якого наша держава зобов'язана гармонізувати свою законодавчу базу з європейською, в тому числі на принципах сталого розвитку. У країнах Європейського Союзу інвестиції в сучасну та добре функціонуючу інфраструктуру вважаються осно-

вою сталого та інклюзивного розвитку. При цьому йдеться про громадську інфраструктуру, не наголошуючи на відмінностях між місцевою та центральною громадською інфраструктурою, оскільки немає якісних відмінностей, окрім розміру та рівня органу влади, який її забезпечує.

Під терміном «громадська інфраструктура» зарубіжні дослідники [8] розуміють усі об'єкти, системи та

споруди, які відкриті для широкого користування та якими володіють та керують органи публічної влади, а саме: транспортна, водна, енергетична, телекомунікаційна, політична, освітня, рекреаційна та інфраструктура охорони здоров'я.

З економічної точки зору громадську інфраструктуру поділяють на такі види (рис. 1).

Рис. 1. Види громадської інфраструктури

Джерело: авторська розробка

Як зазначається у [8], «критична інфраструктура – це всі активи, які уряд визначає як ключові для функціонування економіки. Вона включає активи, що використовуються для житла та опалення, телекомунікацій, охорони здоров'я, сільськогосподарських об'єктів тощо. Приклади таких активів: природний газ, питна вода, ліки. М'яка інфраструктура стосується всіх установ, які допомагають підтримувати здорову економіку. Зазвичай вони потребують значного людського капіталу та орієнтовані на обслуговування населення. М'яка інфраструктура включає усі системи освіти, охорони здоров'я, фінансів, правопорядку, урядові системи (наприклад, соціальне забезпечення) та інші установи, які вважаються ключовими для добробуту економіки. Жорстка інфраструктура включає всі фізичні системи, які мають вирішальне значення для роботи сучасної економіки. Вона включає транспортні системи, такі як дороги та шосе, і телекомунікаційні послуги: телефонні лінії та системи широкосмугового зв'язку».

Ряд латвійських дослідників [9] характеризують «місцеву інфраструктуру» як «об'єкти, що розташовані на певній території і надають підприємствам матеріального виробництва, організаціям, невиробничим установам і населенню цієї території послуги з транспортування і зберігання продукції, передачі інформації, пересування людей, постачання матеріальних ресурсів, включаючи воду, тепло, газ та електроенергію» [9]. Тоді як у вітчизняному академічному середовищі «загальну інфраструктуру» поділяють на виробничу та соціальну. У зв'язку з принциповою відмінністю характеру послуг, що надаються населенню, І. Заблоська та ін. [10] всередині соціальної інфраструктури виділяють «об'єкти, що створюють певні матеріальні умови життєдіяльності людей (житлово-комунальне господарство, побутове обслуговування, торгівля та громадське харчування, пасажирський транспорт, зв'язок) та соціально-культурну інфраструктуру, яка забезпечує духовні потреби (заклади освіти, культури і мистецтва, охорони здоров'я, установи фізичної культури і спорту, заклади соціального захисту)».

Оскільки територіальні громади залучені практично до всіх сфер життя населення: соціальної, економічної, охорони здоров'я, освіти, то лише збалансований зв'язок складових громадської інфраструктури є необхідним фактором

інклюзивного зростання шляхом розширення доступу до життєво важливих послуг і покращення економічних можливостей для всіх, в кінцевому підсумку, – фактором місцевого економічного розвитку.

В цьому контексті заслуговує на увагу дослідження S. A. Kavanagh, P. Hawe, A. Shiell, M. Mallman, K. Garvey [11] щодо інструментальної ролі жорсткої інфраструктури територіальної громади, тоді як м'яка інфраструктура включає «довіру та надію». Раніше органи місцевого самоврядування здебільшого розмірковували про важливість традиційних ресурсів для громади, а сьогодні підкреслюється цінність обидвох груп у побудові мереж та відносин на багатьох рівнях управління. Як підкреслюють дослідники [11], «нестабільність фінансування інфраструктури підриває її потенціал». Планування розвитку, проектування, будівництво (відновлення) та експлуатація інфраструктурних систем є складними завданнями, які потребують багато ресурсів. Таким чином, органи місцевого самоврядування мають співпрацювати з приватним сектором у публічно-приватному партнерстві, щоб полегшити фінансовий та адміністративний тягар публічного сектора та використати досвід і навички приватного сектора. У більшості випадків орган місцевого самоврядування також повинен взяти на себе провідну роль, враховуючи характер інфраструктурного продукту.

Однією з ключових складових інфраструктури територіальної громади та забезпечення місцевого економічного розвитку вважаємо систему охорони здоров'я. Як зазначається у [12], «здоров'я та благополуччя сприяють економічному та соціальному прогресу, і, своєю чергою, економічна безпека та соціальна згуртованість є двома ключовими детермінантами здоров'я». Дослідження Т. Воусе та С. Вроун демонструє, що система охорони здоров'я:

- «має важливе значення для визначення економічної ефективності та стабільності територіальної громади;
- позитивно впливає на економічні показники інших секторів економіки через робочі місця, які вона створює, а також через придбання товарів і послуг;
- відіграє важливу роль у зменшенні соціального відчуження на місцевому рівні завдяки впливу

на зайнятість, умови праці та доходи домогосподарств;

- як ключовий сектор може підвищити статус територіальної громади для просування та реалізації місцевих цілей сталого розвитку» [12].

Важливою складовою інфраструктури територіальної громади та забезпечення місцевого економічного розвитку також вважаємо систему освіти. Перед територіальними громадами постають питання забезпечення стійких конкурентних позицій у боротьбі за можливості економічного розвитку. Наряду з існуючими підприємствами та створенням робочих місць, багато громад наголошують на своєму зручному розташуванні. Але ж в умовах сьогодення саме покращення людського капіталу територіальної громади допомагає залучити і підприємства, і інвесторів, і туристів. І саме система освіти є важливим ресурсом для місцевості, оскільки генерує людський капітал, який робить внесок в економіку. С. Собрет [13] у своєму дослідженні порушує питання про якість надання освітніх послуг у різних місцевостях. Американський дослідник зазначає, що «численні закони були створені та спрямовані на допомогу в покращенні шкіл із недостатньою успішністю, щоб гарантувати, що вчителі найвищої кваліфікації викладають для усіх учнів на високому рівні. Проте батьки по всій країні продовжують відправляти дітей до шкіл за межами своїх територіальних громад, щоб уникнути певних невдалих шкіл» [13]. Одним із ключових висновків цього дослідження [13] є відмінності в можливостях економічного розвитку навколо територій, де є менш продуктивні школи, навіть зі створенням нових робочих місць і підприємств. Вітчизняними дослідниками ще не проводилося подібне дослідження, але, на нашу думку, ця проблема є актуальною також і для українських територіальних громад.

Ключовою складовою інфраструктури територіальної громади є система житлово-комунального господарства. У свідомості представників органів місцевого самоврядування ця сфера «ніяк не працює» на місцевий економічний розвиток. Як зазначають А. Копуєва та О. Dolgalova [14], «ситуація є проблематичною через невідповідність цілей та інтересів інституційних суб'єктів господарювання житлово-комунального господарства (держава, органи місцевого самоврядування, комунальні підприємства, інвестори та бізнес-структури, керуючі компанії, власники та орендарі тощо) та відповідних можливостей, які вони використовують для досягнення своїх цілей» [14].

Не менш важливим фактором місцевого розвитку і вагомою складовою громадської інфраструктури є сфера культури. Це доводить дослідження Організації економічного співробітництва та розвитку (ОЕСР) «Culture and Local Development» в рамках Програми розвитку місцевої економіки та зайнятості (LEED) [15]. Як зазначається у дослідженні, «сучасний внесок культури у місцевий економічний розвиток:

- не обмежується лише залученням туристів;
- виступає каталізатором для подальшого розвитку інших видів діяльності через територіальні кластери;
- є інструментом соціальної інтеграції людей в громадах, таким чином сприяючи сталому розвитку» [15].

У цьому контексті цікавим є також наукове дослідження італійських авторів М. Lazzeroni, N. Bellini, G. Cortesi, A. Loffredo [16], які визначають зв'язок між місцевою спадщиною, культурною діяльністю та стратегіями розвитку міст і громад. Дослідники наголошують на ролі, яку може відігравати система культурних цінностей у динаміці економічного та соціального розвитку конкретної території, надаючи у своїх наукових пошуках перевагу середнім, малим містам і сільській місцевості [16].

Таким чином, узгодженість соціальних та економічних складових розвитку інфраструктури територіальної громади зі стратегічними пріоритетами місцевого економічного розвитку є обов'язковим завданням для органів місцевого самоврядування, яке потрібно вирішити в найближчому майбутньому.

Для нашого дослідження візьмемо локальні території Миколаївської регіону в розрізі соціальних та економічних складових розвитку їхньої інфраструктури та його гармонізації із місцевим економічним розвитком. Повномасштабна збройна агресія проти України призвела до втрати людського, соціального, фізичного капіталу, частина інфраструктурних підприємств миколаївських громад зруйнована. Тому для забезпечення їх відновлення та подальшого ефективного функціонування доцільно проаналізувати узгодженість соціальних та економічних складових розвитку інфраструктури територіальних громад зі стратегічними пріоритетами місцевого економічного розвитку.

У Стратегії розвитку Миколаївської області на період до 2027 року [17] однією з ключових складових довгострокового регіонального розвитку є забезпечення високої якості життя людини, що передбачає модернізацію та розвиток системи освіти, системи охорони здоров'я, житлово-комунального господарства та культурного і духовного середовища. На сьогодні найбільш економічно доцільними є спрямованість на розвиток цих складових громадської інфраструктури з урахуванням їх відновлення після наслідків бойових дій для нормального життєзабезпечення населення. Важливу роль в цьому процесі мають відігравати органи місцевого самоврядування.

Аналіз локальних стратегій розвитку у Миколаївському регіоні свідчить про дискретний характер забезпечення соціальних та економічних складових розвитку базових інфраструктурних підприємств в громадах. Тоді як проблеми цих підприємств, на думку Л. О. Мармуть, О. Ю. Жучинського [18], «в багатьох випадках залишаються гострими та потребують нагального вирішення; мають різні прояви відповідно до секторально-галузових та територіальних особливостей; залежать від ефективності управлінських рішень керівництва, фахівців громад, активної громадянської позиції всіх їх членів» [18, с. 80]. Вважаємо за потрібне наголосити на тому, що низький рівень забезпечення розвитку інфраструктурних підприємств знижує шанси територіальних громад на досягнення конкурентних переваг серед інших схожих соціально-економічних систем. І це важливо розуміти як органам місцевого урядування і громадськості, так і керівництву цих підприємств при подальшому напрацюванні стратегічного бачення місцевого розвитку.

Згідно з інформаційною довідкою щодо Стратегій розвитку територіальних громад на 01.01.2022 р. Мініс-

терства розвитку громад та територій України, у Миколаївській області затверджено 31 стратегію розвитку територіальних громад (табл. 1). З другої половини 2022 року територіальні громади регіону почали долучатися до процесу стратегічного планування, коригуючи існуючі напрацювання на повоєнне відновлення для якісного життєзабезпечення населення, що є важливим для місцевого економічного розвитку.

Як бачимо з табл. 1, стратегічні пріоритети розвитку територіальних громад синхронні з основними стратегічними напрямками регіональної стратегії розвитку. Однак прагнення до забезпечення модернізації та розвитку системи освіти, системи охорони здоров'я, житлово-комунального господарства та культурного і духовного середовища спостерігається лише у 23 % територіальних громад Миколаївської області, що мають затверджену стратегію розвитку.

Однак економічні та демографічні виклики, що стали перед громадами внаслідок повномасштабної збройної агресії проти України, означають, що будь-яке рішення, прийняте органами місцевого самоврядування, має керуватися стратегічними планами, як довгостроковими, так і секторальними. Тому, на нашу думку, доцільним є розробка інфраструктурними підприємствами власних стратегій розвитку з метою покращення надання послуг в громадах, зменшення їх дублювання, максимізації використання сучасних технологій та зміцнення сили партнерства, щоб зрештою залучати додаткове фінансування на основі власних конкурентних переваг (рис. 2).

Важливим кроком у напрямку гармонізації соціальних та економічних складових розвитку інфраструктури територіальних громад є прийняття рішення органами місцевого самоврядування щодо інтенсифікації та розширення джерел фінансування інфраструктурних підприємств. Також керівники інфраструктурних підприємств, згідно зі стратегіями розвитку організації, мають долучитися до цього процесу.

Висновки. Більшість прифронтових, деокупованих громад України сьогодні потребують інвестицій у великі інфраструктурні проекти. Враховуючи помилки минулих років у залученні коштів з різних джерел в розвиток інфраструктури, органам місцевого самоврядування варто:

- 1) долучатися до процесу стратегічного планування, коригуючи існуючі напрацювання на повоєнне відновлення для якісного життєзабезпечення населення;
- 2) забезпечити реалізацію програм модернізації та розвитку системи освіти, системи охорони здоров'я, житлово-комунального господарства та культурного і духовного середовища;
- 3) враховувати у цих програмах як «жорстку», так і «м'яку» складові інфраструктурного проекту. Інфраструктурним підприємствам на території громад варто розробити власні стратегії розвитку з метою залучення додаткового фінансування на основі власних конкурентних переваг, а також зміцнення партнерства з органами місцевого самоврядування.

ЛІТЕРАТУРА

1. The Praxis Project: Building Community Power. URL: <https://www.thepraxisproject.org/sdoh/community-infrastructure>
2. Outcome Document of the Ukraine Recovery Conference URC-2022 «Lugano Declaration». Lugano, 4–5 July, 2022. URL: https://decentralization.gov.ua/uploads/attachment/document/1060/Lugano_Declaration_URC2022-1.pdf
3. План відновлення України. URL: <https://recovery.gov.ua/>
4. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо засад державної регіональної політики та політики відновлення регіонів і територій : Закон України від 09.07.2022 р. № 2389-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2389-20#Text>
5. Про засади державної регіональної політики : Закон України від 27.07.2022 р. № 156-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/156-19#Text>
6. Програма з відновлення України // Міністерство розвитку громад та територій України. URL: <https://www.minregion.gov.ua/napryamki-diynalnosti/international-cooperation/spivpracyzaz-mizhnarodnymy-finansovymy-organizaciyamy/yevropejskij-investycijnyj-bank/programa-z-vidnovlennya-ukrayiny/>
7. Про затвердження Методичних рекомендацій щодо порядку розроблення, затвердження, реалізації, проведення моніторингу та оцінювання реалізації стратегій розвитку територіальних громад : Наказ Міністерства розвитку громад та територій України від 21.12.2022 р. № 265. URL: <https://www.minregion.gov.ua/napryamki-diynalnosti/derzhavna-rehionalna-polityka/strategichne-planuvannya-regionalnogo-rozvitku/strategichne-planuvannya-rozvytku-terytorialnyh-gromad/metodychne-zabezpechennya/nakaz-ministerstva-rozvytukungromad-ta-terytorij-ukrayiny-vid-21-12-2022-no-265-prozatverdzhennya-metodychnykh-rekomendacij-shhodo-poryadkurozroblennyyazatverdzhennya-realizaciyi-provedenny/>
8. Public Infrastructure. URL: <https://corporatefinanceinstitute.com/>
9. Šipilova V., Ostrovska I., Jermolajeva E., Aleksejeva L., Oļehnovičs D. Evaluation of Sustainable Development in Rural Territories in Latgale Region (Latvia) by Using the Conception of Smart Specialization. *Journal of Teacher Education for Sustainability*. 2017. No. 19 (1). P. 82–105. DOI: 10.1515/jtes-2017-0006
10. Zablodska I., Rohozian Y., Melnykova O., Romakhova O., Karielin S. Territorial Dimension for Sustainable Development of Infrastructure Enterprises: Information and Administrative Component. *Management Theory and Studies for Rural Business and Infrastructure Development*. 2021. Vol. 43. No. 3. P. 354–362. DOI: 10.15544/mts.2021.32
11. Kavanagh S. A., Hawe P., Shiell A. et al. Soft infrastructure: the critical community-level resources reportedly needed for program success. *BMC Public Health* 22. No. 420 (2022). DOI: 10.1186/s12889-022-12788-8
12. Boyce T., Brown C. Economic and Social impacts and benefits of health systems / World Health Organization: Regional Office for Europe. URL: <https://apps.who.int/iris/bitstream/handle/10665/329683/9789289053952-eng.pdf>
13. Curtis C. The Impact of Local Public Education on Economic Development. A thesis submitted in partial fulfillment of the requirements for the degree of Master of Urban and Regional Planning at Virginia Commonwealth University, Virginia Commonwealth University Richmond, VA. 2013. URL: <https://scholarscompass.vcu.edu/>

Таблиця 1

Дослідження забезпечення соціальних та економічних складових розвитку інфраструктури територіальних громад Миколаївського регіону

№	Територіальні громади Миколаївської області	Наявність затвердженої Стратегії розвитку	Стратегічні пріоритети	Програма розвитку охорони здоров'я	Програма розвитку освіти	Програма розвитку ЖКГ	Програма розвитку культурного і духовного середовища
1	2	3	4	5	6	7	8
1	Арбузинська	на 2019–2026 рр.	Покращення умов життя для мешканців та мешканок на території громади: розвиток технічної та суспільної інфраструктури	+	+	+	+
2	Баштанська	на 2018–2025 рр.	Побудова інфраструктури – комфортної для проживання та безпечної для життя людини	-	-	+	+
3	Березанська	на 2020–2024 рр.	Створення комфортних та безпечних умов життя на території громади	+	+	-	-
4	Березнегуватська	на період до 2027 р.	Становлення сучасної системи надання послуг	-	+	-	+
5	Благодатненська	на 2019–2025 рр.	Забезпечення населення якісними та доступними послугами. Розвиток людського капіталу та громадської активності населення	*	*	*	*
6	Бузька	на 2018–2026 рр.	Створення умов для особистого розвитку та соціального забезпечення мешканців громади Розвиток технічної інфраструктури з шанобливим ставленням до навколишнього середовища	*	*	*	*
7	Веселинівська	на 2021–2027 рр.	Висока якість життя людини	*	*	*	*
8	Веснянська	на період до 2027 р.	Створення комфортних умов для життя на території громади – розвиток інфраструктури на селі	*	*	*	*
9	Вознесенська	на 2019–2026 рр.	Забезпечення комфортних умов життя на території громади	+	+	+	+
10	Володимирівська	на 2022–2027 рр.	Висока якість життя людини	-	-	-	-
11	Галицинівська	на 2018–2026 рр.	Система публічних послуг, пристосована до потреб і структури суспільства	*	*	*	*
12	Горохівська	на період до 2025 р.	Створення комфортних умов для життя на території громади – розвиток інфраструктури на селі. Розвиток освітнього, культурного середовища, забезпечення здорового способу життя та соціальної захищеності	*	*	+	*

Продовження табл. 1

1	2	3	4	5	6	7	8
13	Доманівська	на 2018–2026 рр.	Розвиток сучасної комунальної інфраструктури забезпечує здорові умови життя в природному середовищі всім групам населення. Повне використання соціального, освітнього, культурного, медичного та адміністративного потенціалу громади для високої якості життя мешканців усіх населених пунктів та представників усіх соціальних груп	*	*	*	*
14	Дорошівська	на 2020–2027 рр.	Створення умов для особистого розвитку та соціального забезпечення мешканців громади	-	-	-	-
15	Казанківська	на 2021–2027 рр.	Висока якість життя людини	*	*	*	*
16	Кам'яномостівська	на 2018–2026 рр.	Підтримка розвитку спільноти здорових, освічених та креативних людей, які живуть з відчуттям захищеності та безпеки	+	-	-	-
17	Коблівська	на 2021–2027 рр.	Створення комфортних умов життєдіяльності громадян	*	*	*	*
18	Костянтинівська	на період до 2027 р.	Забезпечення комфортних умов у громаді та високої якості життя громадян	*	*	*	*
19	Кучурубська	на 2017–2026 рр.	Розвиток ЖІГ та інфраструктури	-	-	-	-
20	Мигіївська	на період до 2027 р. включно	*	*	*	*	*
21	Мішково-Погорлівська	на 2021–2027 рр.	Створення комфортних умов життя на території громади	*	*	*	*
22	Мостівська	на 2018–2026 рр.	Висока якість життя людини	-	-	-	+
23	Новобузька	на 2022–2027 рр.	Висока якість життя мешканців громади. Сучасна і функціональна інфраструктура та громадський простір	-	-	-	-
24	Олександрівська	на 2017–2025 рр.	Висока якість життя людини	-	-	-	-
25	Первомайська (Миколаївський район)	на період до 2027 р.	Підвищення якості життя	+	-	-	-
26	Радсадівська	на період до 2025 р.	Створення комфортних умов для життєдіяльності громади	-	+	-	-
27	Снігурівська	на період до 2030 р.	Раціональна та стандартизована система надання соціальних послуг	*	*	*	*
28	Софіївська	на 2018–2028 рр.	Розвиток технічної інфраструктури та громадських послуг, що сприятиме покращенню якості життя та сприятиме демографічному розвитку. Підвищення рівня охорони здоров'я мешканців і охорони навколишнього середовища	*	*	*	*

Закінчення табл. 1

1	2	3	4	5	6	7	8
29	Сухоєланецька	на 2021–2026рр.	Висока якість життя людини	*	*	*	*
30	Шевченківська	на період до 2027 р.	Створення комфортних умов для проживання жителів громади	-	-	-	-
31	Широківська	на період до 2027 р.	Створення комфортних умов для життя на території громади та сталій розвиток території. Розвиток освітнього, культурного середовища, забезпечення здорового способу життя та соціальної захищеності	*	*	*	*

* відсутня публічна інформація після 2022 р

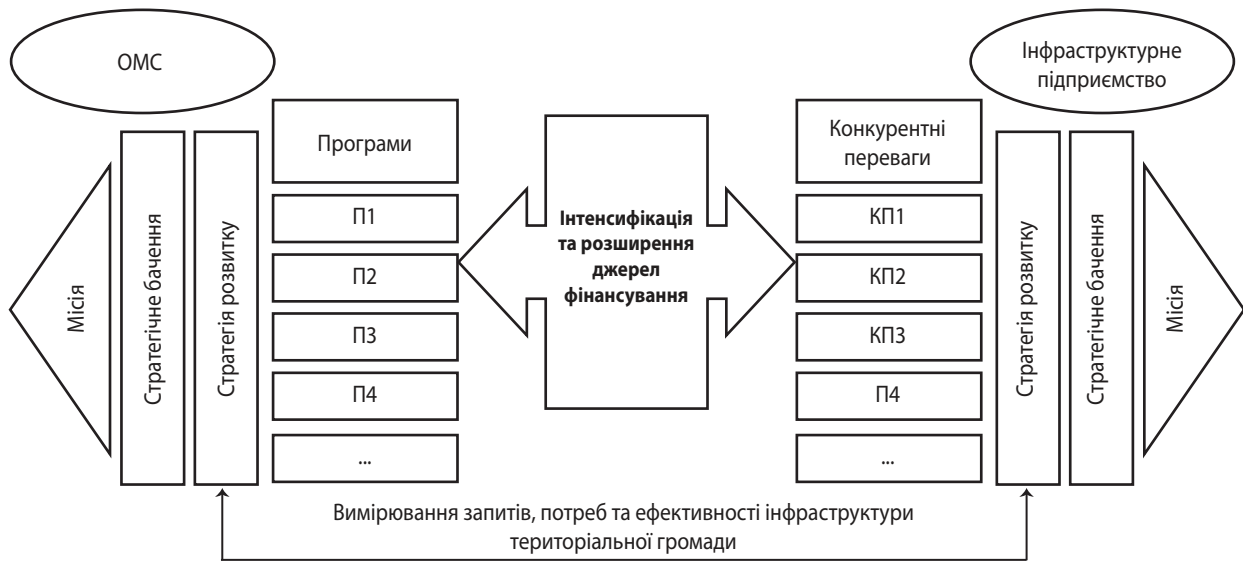

Рис. 2. Узгодженість стратегічних напрямів розвитку територіальної громади та місцевих інфраструктурних підприємств

Джерело: укладено авторами

14. Konyeva A., Dolgalova O. Improving the quality of services of housing and communal services management companies in Ukraine based on the application of cognitive modeling methodology. *Financial and Credit Activity: problems of theory and practice*. 2022. Vol. 3 (44). DOI: 10.55643/fcaptp.3.44.2022.3688

15. Culture and Local Development. OECD, 2005. 188 p. DOI: 10.1787/9789264009912-en

16. Lazzeroni M., Bellini N., Cortesi G., Loffredo A. The Territorial Approach to Cultural Economy: New Opportunities for the Development of Small Towns. *European Planning Studies*. 2013. Vol. 21 (4). P. 452–472. DOI: 10.1080/09654313.2012.722920

17. Про затвердження Стратегії розвитку Миколаївської області на період до 2027 року включно: Рішення Миколаївської обласної ради від 23.12.2020 р. № 2. URL: <https://www.mk-oblrada.gov.ua/UserFiles/decree/1613571502602d25ae7f0ce.pdf>

18. Мармуль Л. О., Жучинський О. Ю. Напрями підвищення ефективності розвитку підприємств соціальної інфраструктури у сільських громадах в умовах децентралізації. *Економічний вісник університету*. 2022. Вип. 53. С. 75–82. DOI: 10.31470/2306-546X-2022-55-5-12

REFERENCES

Boyce, T., and Brown, C. "Economic and Social impacts and benefits of health systems". World Health Organization: Regional Office for Europe. <https://apps.who.int/iris/bitstream/handle/10665/329683/9789289053952-eng.pdf>
Culture and Local Development. OECD, 2005. DOI: 10.1787/9789264009912-en
 Curtis, C. "The Impact of Local Public Education on Economic Development. A thesis submitted in partial fulfillment of the requirements for the degree of Master of Urban and Regional Planning at Virginia Commonwealth University". Virginia Common-

wealth University Richmond, VA. 2013. <https://scholarscompass.vcu.edu/>

Kavanagh, S. A. et al. "Soft infrastructure: the critical community-level resources reportedly needed for program success". *BMC Public Health* 22, no. 420 (2022). DOI: 10.1186/s12889-022-12788-8

Konyeva, A., and Dolgalova, O. "Improving the quality of services of housing and communal services management companies in Ukraine based on the application of cognitive modeling methodology". *Financial and Credit Activity: problems of theory and practice*, vol. 3 (44) (2022). DOI: 10.55643/fcaptp.3.44.2022.3688

[Legal Act of Ukraine] (2020). <https://www.mk-oblrada.gov.ua/UserFiles/decree/1613571502602d25ae7f0ce.pdf>

[Legal Act of Ukraine] (2022). <https://www.minregion.gov.ua/napryamki-diyalnosti/derzhavna-rehional-na-polityka/strategichne-planuvannya-regionalnogo-rozvitku/strategichne-planuvannya-rozvitku-terytorialnyh-gromad/metodychne-zabezpechennya/nakaz-ministerstva-rozvytku-gromad-ta-terytoriy-ukrayiny-vid-21-12-2022-no-265-pro-zatverdzhennya-metodychnykh-rekomendacij-shhodo-poryadku-rozroblennya-zatverdzhennya-realizaciyi-provedenny/>

[Legal Act of Ukraine] (2022). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2389-20#Text>

[Legal Act of Ukraine] (2022). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/156-19#Text>

Lazzeroni, M. et al. "The Territorial Approach to Cultural Economy: New Opportunities for the Development of Small Towns". *European Planning Studies*, vol. 21 (4) (2013): 452-472. DOI: 10.1080/09654313.2012.722920

Marmul, L. O., and Zhuchynskyi, O. Yu. "Napriamy pidvyshchennia efektyvnosti rozvytku pidpriemstv sotsialnoi infrastruktury u sil'skykh hromadakh v umovakh detsentralizatsii" [Directions for Improving the Efficiency of the Development of Social Infrastructure Enterprises in Rural Communities in Conditions of Decentralization]. *Ekonomichniy visnyk universytetu*, no. 53 (2022): 75-82. DOI: 10.31470/2306-546X-2022-55-5-12

"Outcome Document of the Ukraine Recovery Conference URC-2022 «Lugano Declaration»". Lugano, 4-5 July, 2022. https://decentralization.gov.ua/uploads/attachment/document/1060/Lugano_Declaration_URC2022-1.pdf

"Plan vidnovlennia Ukrainy" [Ukraine Recovery Plan]. <https://recovery.gov.ua/>

"Prohrama z vidnovlennia Ukrainy" [Program for the Restoration of Ukraine]. Ministerstvo rozvytku hromad ta terytorii Ukrainy. <https://www.minregion.gov.ua/napryamki-diyalnosti/international-cooperation/spivpraczya-z-mizhnarodnymy-finansovymy-organizaciyamy/yevropejskyj-investycyjnyj-bank/programa-z-vidnovlennya-ukrayiny/>

"Public Infrastructure". <https://corporatefinanceinstitute.com/>

Sipilova, V. et al. "Evaluation of Sustainable Development in Rural Territories in Latgale Region (Latvia) by Using the Conception of Smart Specialization". *Journal of Teacher Education for Sustainability*, no. 19(1) (2017): 82-105.

DOI: 10.1515/jtes-2017-0006

"The Rraxis Project: Building Community Power". <https://www.thepraxisproject.org/sdoh/community-infrastructure>

Zablodska, I. et al. "Territorial Dimension for Sustainable Development of Infrastructure Enterprises: Information and Administrative Component". *Management Theory and Studies for Rural Business and Infrastructure Development*, vol. 43, no. 3 (2021): 354-362.

DOI: 10.15544/mts.2021.32

Стаття надійшла до редакції 06.02.2023 р.

■